

YENİ MEDYA PLATFORMLARININ PANDEMİ DÖNEMİNDE İZLEYİCİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN NETFLIX'TE YAYINLANAN CONTAGION VE OUTBREAK FİLMLERİ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Canan İLARSLAN
İstanbul Aydın Üniversitesi, Türkiye
cananilarslan@stu.aydin.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0002-4232-4260>

<i>Atf</i>	İlarslan, C. (2023). Yeni Medya Platformlarının Pandemi Döneminde İzleyicisi Üzerindeki Etkisinin Netflix'te Yayınlanan Contagion ve Outbreak Filmleri Üzerinden İncelenmesi. Journal of Communication Science Researches, 3 (1), 1-15.
------------	---

ÖZ

Dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını insan sağlığını tehdit etmektedir. Küresel salgının etkileri ile birlikte evde kalmanın bir sorumluluk haline geldiği bir dönem yaşanmaktadır. Pandemi döneminde yaşanan bu zor süreç içerisinde izleyici ve dijital platformlar arasında güçlü bir iletişim söz konusudur. Günümüz teknolojisinin gelişimi iletişim alanında büyük bir dönüşüme sahne olmaktadır. Bu dönüşümü belirleyen ana faktör dijitalleşen dünyadır. Dijitalleşmenin ortaya çıkardığı kavram yeni medyadır. Yeni medya, insanların dijital dünyada yaratmış olduğu etkileşimin etkin olduğu yeni dijital medya ortamlarıdır. Dijital medya ortamlarına kültür ve sanat alanında güç veren sinemadır. Bu alanda aktif rol oynayan sinema kendini daha özgür ifade etme şansı yakalamaktadır. Dijital medya ortamlarında dijital yayın yapan platformlar sinema izleyicisine ulaşma imkânı sağlamaktadır. Bu dijital platformlardan biri abone sayısında ciddi artış sağlayan Netflix'tir. Sinema izleyicisi dijital alanı yönlendirebilme yetkisine sahiptir. Bu bağlamda pandemi sürecinde izleyici bu platformlarda daha aktif konumdadır. Çalışmanın amacı pandemi sürecinde en çok izlenen filmler arasında yer alan Contagion ve Outbreak isimli iki ayrı salgın konulu filmlerin sinema izleyicisi üzerindeki etkisini ele almaktır. Bu bağlamda; Netflix'te yayınlanan Contagion ve Outbreak filmleri içerik analizi yöntemi ele alınarak incelenmiştir. Bu yöntem kullanılarak izleyici üzerindeki endişe, korku, merak duygularını azalttığı ve rahatlama sağladığı belirlenerek olumlu etkiler yarattığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Yeni Medya, Sinema, İzleyici.

EXAMINING THE IMPACT OF NEW MEDIA PLATFORMS ON THE AUDIENCE DURING THE PANDEMIC PERIOD THROUGH THE CONTAGION AND OUTBREAK MOVIES RELEASED ON NETFLIX

ABSTRACT

The COVID-19 epidemic, which has affected the world, threatens human health. With the effects of the global pandemic, there is a period in which staying at home has become a responsibility. In this difficult period during the pandemic, there is a strong communication between the audience and digital platforms. The development of today's technology is bringing out a great transformation in the field of communication. The main factor determining this transformation is the digitalizing world. The concept created by digitalization is new media. "New media" are new digital media environments where the interaction that people have created in the digital world is effective. It is cinema that gives power to

digital media environments in the field of culture and art. Cinema, which plays an active role in this field, has the chance to express itself more freely. Digital broadcasting platforms in digital media environments provide the opportunity to reach cinema audiences. One of these digital platforms is Netflix, which has provided a significant increase in the number of subscribers. The cinema audience has the authority to direct the digital space. In this context, the audience is more active on these platforms during the pandemic process. The aim of the study is to discuss the effect of two separate pandemic-themed films, Contagion and Outbreak, which are among the most watched films during the pandemic process, on the cinema audience. In this regard, the Contagion and Outbreak films released on Netflix were examined by considering the content analysis method. Using this method, it was determined that it reduces the feelings of anxiety, fear and curiosity in the audience, provides relief, and creates positive effects.

Keywords: *Pandemic, New Media, Cinema, Audience.*

GİRİŞ

Pandemi sürecinde yaşanan olağanüstü gelişmeler tüm dünyayı etkisi altına almaktadır. Hızlı bir şekilde yayılan virüs hayatı olumsuz etkilemektedir.

2019 yılında Çin’ de bilinmeyen sebeplerle bazı virüs vakaları tespit edilmiştir. Bu bağlamda ortaya çıkan ve hızla yayılım gösteren virüs bütün toplumları ayırt etmeksizin derinden etkilemiştir. Hastalığa yakalananların çoğu kuru öksürük, nefes darlığı, ateş gibi belirtiler ile hastanelere başvuru yapmıştır. Bu bilgilere kısa sürede erişmemizde rol oynayan ileri teknoloji sayesinde yeni medyanın gücü kapsamında küreselleşen dijital dünya bilgiye ulaşmamız da en büyük kılavuzdur.

İnsanlığı etkisi altına alan koronavirüs salgını küresel bir boyut kazanarak pandemi olarak tanımlanmıştır. Dünya üzerinde zamanla geniş bir yayılım gösteren salgın hastalık insanları derinden sarsmıştır.

Bir anda ortaya çıkan koronavirüs insan sağlığını tehdit altına almaktadır. Dijitalleşme ile yeni medya teknolojilerinin ortaya çıkması, film piyasasını etkilemiş ve dönüşümüne katkı sağlamıştır. (Erkek, 2019, s. 1). Bu bağlamda teknolojinin getirdiği yenilikler ile bu zaman diliminde yeni medya ve sinema entegre bir biçimde ilerleme kaydetmektedir.

Teknolojik ilerlemelerle ve internetin hızlı gelişim göstermesiyle birlikte insanlar dijital bir dünya içinde yeni ortam yaratmaktadır. Geleneksel medyanın zamanla yeni medyaya bırakması yönünde yapılan hamleler gün geçtikçe etkisini artırmaktadır. Yeni medya sinema dünyasını da dijital yönden derinden etkilemektedir. Yeni medya sinemaya gelenekçi yapıdan uzak yeni dijital fikirler sunmakta ve sinemayı dijital platforma çağırılmaktadır.

İnsanlar yaşamın önemli bir kısmını dijital platformlarda geçirmektedir. Pandemi süreci ile dünya üzerinde insanlar yaşayış ve iş ortamlarında değişime gitmek durumunda kalmaktadır. Pandemi sürecini yönetebilme adına alınan önlemlerden biri de ev ortamında dış dünyadan izole bir yaşam sürdürmektir. Bu bağlamda sinema izleyicisi dış dünyaya kapılarını kapatıp dijital dünyaya kapılarını açmaktadır. Bu dijital dünyada ikinci bir dijital ev ortamı yaratan yeni medyanın sunduğu konfor sinema izleyicisini daha aktif duruma getirmektedir. Bu sebeple izleyiciler zaman ve mekân kavramlarından uzak istedikleri anda dijital medyayı yönlendirebilme yetkisine sahiptir. Uzun bir süre pasif olan izleyicinin etkin duruma dönüşümü ve yeni medya ortamında sanat eseri olan sinema ile etkileşime girmesi sonucunda dijital yayıncılığa geçişle sinemanın değişime uğraması söz konusudur. Bu yaklaşımın atmosferi içinde yeni medya sinema alanı ile entegre sürecine girmiştir. ‘‘Dijitalleşme sayesinde yeni medya teknolojileri: sinematografi, ses, kurgu, özel efektler, gösterim, internet üzerinden dağıtım gibi çeşitli alanlara ve film üretim sürecinin yapım öncesinden gösterim aşamasına kadar tüm film üretim süreçlerine etki etmiştir ‘‘ (Erkek, 2019, s. 1). Bu süreç içerisinde sinema izleyicisi artan yeni medya

ortamında dijital yayın yapan platformlarda filmleri seyretme imkânı yakalamaktadır. Bu yönüyle giderek geleneksel medyadan ayrılmakta yeni medya yönünde ilerlemektedir.

Pandemi döneminde gelişen teknoloji sayesinde ortaya çıkan yeni medya sinema ile ilerleme kaydetmektedir. Kültür-sanat, evde kalmanın sorumluluk haline dönüştüğü bu günlerde izleyicisinin yanında yer almıştır. Kültürel anlamda birçok kurumun sinema alanında çalışmalarını dijital platformlara taşıması toplumdaki bireylere destek niteliği taşımaktadır.

Makale kapsamında yeni medya platformlarının pandemi döneminde izleyicisi üzerindeki etkisi göz önüne alınarak dijital alandaki teknolojik gelişmelerle ön plana çıkan Netflix platformundaki Contagion ve Outbreak filmleri örnek olarak ele alınmıştır. Yeni medya platformlarında dijital yayıncılık adına ses getiren Netflix yaşanmakta olan koronavirüs sürecinde sinema izleyicisi üzerindeki etkisi temel alınarak, olumlu veya olumsuz yönleri, izleyici alışkanlıklarındaki farklılıkların incelenmesi önem arz etmektedir.

TEKNOLOJİ BELİRLEYİCİLİK KURAMI

“Teknoloji kelimesi etimolojik olarak incelendiğinde Yunanca techner ve logos kelimelerinin birleşimiyle oluştuğu belirlenmektedir. Techner; yapmak, logos ise bilmek anlamına gelmektedir” (Yengin D. , 2012, s. 16). Teknoloji bilginin ve zekanın önderliğinde zamanın içinde yinelenebilirlik etkisiyle sınırları olmayan bir güç mekanizmasıdır.

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte toplum sürekli yenilenmiştir. Teknolojik belirleyicilik kuramında Marshall McLuhan önemli bir yer tutmaktadır. McLuhan toplumların sorunlarının teknoloji ile çözüme kavuşacağını düşünmektedir (Yengin & Bayrak, 2017, s.60). *“El yazmasından matbaaya geçişle birlikte insanlar yazınsal eserleri kendi kendilerine okumaya, dönüp yeniden yeniden okumaya yöneldiler”* (McLuhan’dan aktaran, Güngör 2016, s. 181). Bu süreç içerisinde toplum geçmişten bugüne sürekli bir değişimin içinde yer edinmiştir. Bilginin ışığında kendini ifade etmeye başlayan teknoloji değişimin sancılı sürecinde vuku bulmuştur. Teknolojinin benimsenmesi teknolojinin insan yaşamıyla bir bağ kurup bütünleşmesi ve teknolojinin insan yaşamına biçim vermesidir (Leonhard, 2018, s. 18). Bu bağlamda teknoloji, geleceğimize yön veren bir mekanizmadır. Pandemi sürecinde salgın nedeni ile evde vakit geçirmek durumunda kalan bireyler dijital platformlarla güçlü bir bağ kurduğu gözlenmektedir.

Teknoloji insanlık ve toplum yaşamının merkezinde yer alması ile birlikte toplumsal değişimin ve dönüşümün kaynağıdır (Güngör D., 2016, s. 178). Bu bağlamda küresel bir boyut kazanan salgın toplumları derinden etkilerken gelişen teknoloji bu süreçte toplumları destekleyici ve yönlendirici rol oynamıştır.

Toplumsal süreçleri değerlendirmede teknolojiyi başlangıç noktası alanların başında Marshall McLuhan gelir. *“McLuhan’ın ‘Araç, iletidir’ tanımı, ortamın iletiden daha önemli bir olgu olduğunu vurgulamaktadır”* (Yengin D. , 2012, s. 17). McLuhan’ın söyledikleri bağlamında yeni medya ortamlarında sinema açısından dijital dünyada teknolojinin etkisi gözlemlenmektedir. Teknolojinin zaman içerisinde geldiği boyut ileri seviyededir. Bu durum iletişim alanında hızlı gelişmelere katkı sağlamaktadır.

PANDEMİ DÖNEMİNDE YENİ MEDYA VE SİNEMA

Son dönemlerde küresel bir boyutta toplum sağlığını tehdit eden koronavirüs salgını ile ilgili ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Dünya hem sektör hem de yaşam tarzı bakımından farklı bir yola girmektedir. Dünya üzerinde birçok doktor Covid-19 için aşığı bulmak adına derin çalışmalar gerçekleştirmektedir. Bu süreç içerisinde dünya üzerinde sağlığı korumak adına maske takmak, evden çıkmamak, uzaktan dijital ortamda çalışmak gibi bazı yöntemler uygulanmaktadır. Bu duruma bağlı olarak teknolojinin gelişmiş olduğu dijital çağda insanlar internet kullanımını daha fazla artırmaktadır.

Yeni medya; iletişim alanındaki teknolojik gelişmelerle dijital evren içerisinde yarattığımız etkileşimli medyayı ve sosyal medyayı mümkün kılan bir kavramdır. Teknolojinin toplum yaşamına etkisi yadsınamaz bir gerçektir. Gelişen teknoloji ile internet toplumun algı yönetiminde etkin bir rol oynamaktadır. Bu zor süreçlerde insanlar arası iletişimi yönetmek, salgını yönetmek kadar zor bir duruma gelmektedir.

“Bireylerin yeni medya kullanımlarıyla birlikte dijital teknolojiye dayalı yeni bir toplum oluşmaktadır. Bu toplum yaklaşımında; her şey görülebilmekte, kontrol ve denetim kolaylaşmakta, bireylerin düşünce biçimleri değiştirilebilmekte-değişmekte tek merkezli bir kültür üretilmekte ve Castells’in vurguladığı enformasyon kapitalizm daha da güçlenmektedir” (Yengin, 2014, s. 11). Bu bağlamda son zamanlarda yaşanan salgın ile bireylerin daha fazla teknolojinin yaratmış olduğu dijital dünyada varlığını sürdürmesi bu durumu gösteren bir olgudur.

Sinema; kendine özgü, sınırları olmayan bir dijital zamanın içerisinde sürekli kendini yenileyerek yeni medyanın yarattığı dijital bir evrende kendi yerini almaktadır. Sinemanın zaman içerisinde gelişimi çıkış noktasına gittikçe yaklaşmasını sağlamaktadır. (Bazin, 2011, s. 28). Bu bağlamda sinema sürekli kendini güncelleyerek dijital çağa uyum sağlayarak hem kendi ilerleyişi adına hem de izleyicisi adına önemli adımlar atmaktadır. Bu gelişmeler neticesinde son teknolojik gelişmeler sinemaya farklı boyutlar katarak ilerlemesini sağlamaktadır.

Dijitalin sinemayı dönüştürmesine sinemacılar da destek vermektedir. Sektör kendi içinde bu değişime karşılık durum değerlendirmesinde bulunmuştur. Çeşitli söyleşi anket ve çalışmalarla yeni medya-sinema ilişkisi sorgulanmıştır (Ormanlı, 2020). Dijital platformların sinema eserlerinin fikir aşamasından gösterim aşamasına kadar tanıtılması ve pazarlanmasında etkin hale geldiği belirtilmektedir. Sinemacılar da yeni medyanın iyi yönlerini görerek ondan fayda sağlamaya seyirciyle etkileşim halinde kalmaya önem vermektedir. İlk zamanlar seçenek olan yeni medya ve bileşenleri kendini kabul ettirmektedir (Film Arası, 2015 aktaran Ormanlı ve diğerleri, 2020).

Pandemi süreciyle birlikte dünya ciddi dönüşümlere sahne olmaktadır. Bu dönüşümlerden biri de gelişen teknoloji ile sinema alanında gerçekleşmektedir. Sinema sanatı; yaratıcılık ve özgünlük gerektiren yeniliğe açık bir daldır. *“Yaratmak, kişileri ve nesnelere tam anlamıyla başka hale getirmek ya da yeni kişiler, yeni nesnelere meydana getirmek değildir. Var olan kişilerle nesnelere arasında, oldukları halleriyle yeni ilişkiler geliştirmektir”* (Bresson, 2011, s. 20). Bu bağlamda sinema kendinden ödün vermeden sadece dijital medyadaki gelişmelerle kendisini yenileme yolunda adım atmaktadır.

Koronavirüs salgını sebebiyle yetkililer daha öncesinde gerçekleşen salgınlara göre yenilikler bağlamında gelişen teknoloji sayesinde daha güvenilir önlemler almaktadır. Sosyal izolasyonu korumak adına bu süreçte teknolojinin bireylere sunduğu katkı büyüktür. Teknoloji ile ortaya çıkan internet kullanımı sağladığı kolaylıkların etkisi ile ışık hızıyla yayılmaktadır. Bu bağlamda insanlar pandemi sürecinde ev ortamında kendilerini korumak adına yarattıkları cam fanus içerisinde yeni bir alan inşa ederek karantina altına almaktadır. Yaşanan süreçten dolayı gerçek dünyadan uzak dijital dünyada hayat kurmaktadırlar. İş yerlerine gitmektense işlerini dijital ortamlara taşımaktadırlar.

Yaşanan süreç içerisinde kültür ve sanat ile iç içe olmak ve vakit geçirmek adına gidilmekte olan sinema salonlarının salgın nedeni ile kapanması ile sinema izleyicisi dijital medya dünyasına adım atmaktadır. Bu dijital dünyada sinema izleyicisi dijital yayıncılığa adım atan şirketlerin yayınladığı sinema ve filmleri izleyerek vakit geçirmektedir. Geleceğe yön veren yeni medya, pandemi süreci ile önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. İletişimin ve eğlencenin mümkün olduğu yeni medya platformlarında köklü değişimlerin meydana geleceğini şu an yaşanmakta olan salgın sebebi ile elde edilen verilere göre öngörülebilir bulunmak mümkündür.

YENİ MEDYA PLATFORMLARININ PANDEMİ DÖNEMİNDE İZLEYİCİ ÜZERİNE ETKİSİ

Bütün dünyayı etkisi altına alan pandemi, insanları birçok yönden etkilemiştir. Salgın sebebiyle evde kalma durumu birçok durumu beraberinde getirmektedir. Hayat tarzının değişime maruz kaldığı net bir şekilde görülmektedir. İnsanları bir araya getiren kültür ve sanat pandemisinin etkisi ile zor bir dönem geçirmektedir. Bu süreç içerisinde birçok olumsuzluğa rağmen teknolojinin gelişimiyle kültür ve sanattan, sinemadan uzak kalmamak adına yeni medyanın sunduğu dijital imkanlar imdadımıza yetişmektedir. Yeni bir yaşam tarzının ortaya çıktığı bu süreçte kültür ve sanat alanında pek çok kurum izleyici ile etkileşimi sürdürmek adına dijital platformlarda yeni ve özgün içerikler geliştirmektedir (İstanbul Kültür Sanat Vakfı [İKSV], 2020). Bir bakıma bu süreç hem sinemanın daha fazla dijital yöne uyum sağlamasına hem de izleyicisinin kültürel ve sanat anlamında gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Gerçek dünyadan uzak dijital dünyada yeni hayata uyum sağlamaya gayret eden insanlara kültür ve sanat eşlik etmektedir. Bu süreç içerisinde sanat dünyası dijital ortama uyum sağlayarak pek çok kültürel etkinliği dijital ortama taşımaları izleyicinin kaliteli zaman geçirmesini ve iyi hissetmelerini sağlamaktadır. Bu bağlamda kültür sanat dallarından biri olan sinema pandemi döneminde insanları kültürel anlamda olumlu yönde etkileyerek bakış açılarını geliştirmeleri yönünde katkıda bulunmaktadır. Her izlenen film farklı bir pencereden bakış açısı kazandırmakta ve düşüncelerimizi daha fazla aydınlatmaktadır. Aynı zamanda yaşanan pandemi sürecinden dolayı ev ortamında bulunan insanlar için dijital ortamlarda sinema alanında yayıncılık yapan şirketlerin psikolojik açıdan motivasyon yönünde katkısı büyüktür.

Kullanımlar ve doyumlar yaklaşımının şekillenmesinde önemli rol oynayan Blum ve Katz'ın araştırmalarına göre insanlar günlük gereksinimlerinin bazılarını kitle iletişim araçları ile karşılamaktadır. (Güngör, 2016, s.127). Bu bağlamda pandemi sürecinde izleyici kendi istekleri doğrultusunda yaşadığı merak, şüphe, endişe, korku sebebi ile salgın filmlerine ilgi duymaktadır. *Bireyin bulunduğu sosyal ve psikolojik şartlar bireyi medya kullanımına yoğun bir şekilde yönlendirmektedir* (Yengin, 2014, s.145). Buna bağlı olarak izleyici salgının yarattığı psikolojik kaynaklı etkiler nedeni ile dijital platformlarda salgın konulu filmlere yönelmektedir.

Teknolojinin iletişim alanında hızla gelişimi yeni medya platformlarının dijital içerik üretmek açısından ciddi anlamda gelişmesini sağlamıştır. Bu süreç kontrollü bir şekilde ilerlerken aniden ortaya çıkan koronavirüs sürecinde geleneksel medyada sinema sektörü olumsuzluklar yaşarken yeni medya platformlarında dijital yayıncılık şirketleri bu durumdan olumlu bir şekilde etkilenmiştir. Olumsuz etkilenen geleneksel medyada varlığını sürdüren sinema sektörü sinema salonlarının sağlığı korumak amacıyla kapatılmasıyla dünya genelinde milyarlarca zarara uğramaktadır. Pek çok filmin yayınlanma tarihi ertelenmektedir. Çekimleri planlanan yeni filmler sekteye uğramaktadır. Sinemalar iflasın eşiğine uğramaktadır.

PANDEMİ DÖNEMİNDE ZİRVE: NETFLIX

Dijital dünyada yolculuğuna devam eden ve önemli adımlar atan dijital yayıncılık firmalarından en önemli platformlardan biri Netflix'dir. İsmi son dönemlerde çok konuşulan Netflix pandemi süreci ile gücüne güç katmaktadır.

Kaliforniya'da kurulan Netflix, öncesinde dizi, film kiralama firmasıyken gelişen teknoloji ile birlikte internet dünyasına dijital platforma adım atmıştır. Dijital çağa adım atan Netflix'in tek mesajı net ve basit olmaktır. 2018 yılı ile birlikte Netflix milyonlardan fazla üyesiyle bir marka konumuna oturmuştur.

Netflix'in başarı sırları arasında kuşkusuz ki Randolph'un başarı kuralları da yer almaktadır. Randolph'un başarı kuralları;

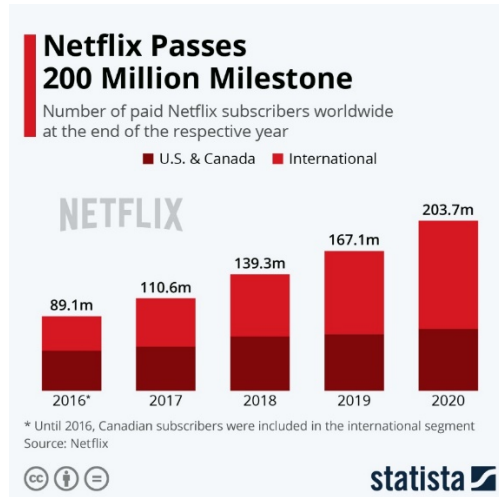
- Senden istenenin en az % 10 daha fazlasını yap.
- Asla ve asla hiç kimseye bilmediğin şeyler hakkındaki fikirlerini gerçek olarak sunma.
- Özenli ve disiplinli ol.
- Aşağı yukarı her zaman kibar ve anlayışlı ol.
- Kusur bulma, şikayet etme, yapıcı, ciddi eleştirilere kulak ver.
- Elinde bulgu varsa karar vermektan korkma.
- İmkan buldukça niceliği belirle.
- Açık fikirli ama şüpheli ol.
- Dakik ol (s. 295).

“*Odak, odak bir girişimcinin gizli silahıdır. Bazen bu yoğun odaklanma acımasız görünebilir, hatta biraz öyledir. Âma bundan daha fazlası var. Cesaret etmeye benzer bir şey*” (Randolph, 2020, s. 222). Bu bağlamda Randolph Netflix’i kurma aşamasında odaklanma ve cesaret duygusundan yararlanmaktadır.

“*Bazen rüyanızdan geri çekilmek zorundasınızdır. Özellikle onu gerçekleştirdiğini düşündüğünüzde. İşte o zaman onu gerçekten görebilirsiniz. Benim hayalim bir şeyler yaratmaktı. Benim hayalim Netflix’i yaratma süreciydi*” (Randolph, 2020, s. 309). Bu sürece bağlı olarak hayallerinin peşinden gitmenin, yaratıcılığına inanarak pes etmeden ilerlemenin ve başarıya ulaştığını görmenin ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Covid-19 nedeniyle ile getirilen sokağa çıkma yasağı ile birlikte milyonlarca insan dijital platformlara başvurmaktadır. Pandemi süreci içinde Netflix izleyici kitlesinde ciddi bir artış gözlemlenmektedir

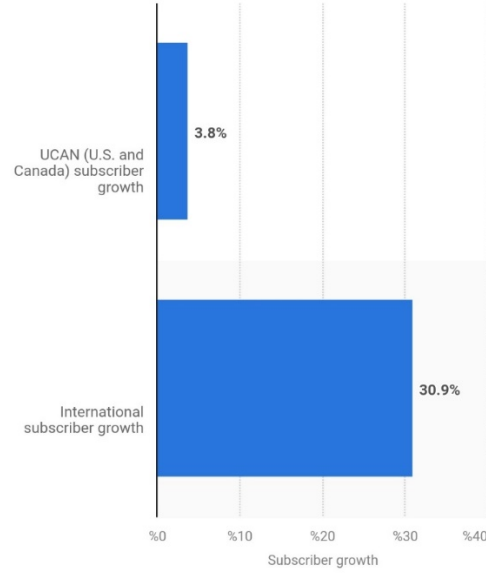
Teknolojiyle birlikte internetin hayatımızda yer edinmesiyle Netflix dijital yayıncılığa adım atan önemli bir platformdur. Netflix bugün birçok ülkede yayınlanan ve çok fazla alternatifine sahip Netflix kültür sanat alanında sinema, dizi, animasyon, belgesel yayınlanan dijital eğlence platformudur.

Şekil 1. Netflix 200 milyon dönüm noktasını geçti. (statista, 2021)
Kaynak : (URL 1)

Covid-19 pandemisinin yarattığı yeni yaşam biçimi ile Netflix’e göre 2020 yılında 200 milyon aboneyi aşkın bir artış gözlemlenmektedir (Statista, 2021). Pandemi süreci gösteriyor ki Netflix bu dönemden izleyici kazanarak olumlu yönde faydalanan hem de izleyicisine de kültürel, psikolojik yönden destek veren ve bu dönemde zirve yapan en büyük dijital yayıncılık şirkettir.

“Şirket hissedarlarına mektubunda ‘‘2020 pek çok aile için olağanüstü kayıplar, hiçbirimizin daha öncesinde yaşamak zorunda olmadığı yeni kısıtlamalar ve büyük belirsizlik ile inanılmaz derecede zor bir yıldır’’ dedi. Bu benzersiz zorlu zamanlarda dünya çapındaki üyelerimize bir kaçış, bağlantı ve neşe kaynağı sağlarken işimizi kurmaya devam edebildiğimiz için çok müteşekkirimiz.’’ (Statista, 2021). Bu bağlamda izleyici için dijital medyaya katılım hem evde kalmamıza yardımcı olurken hem zihinsel sağlığımızı aktif tutmakta hem de pozitif kalmamıza olanak sağlamaktadır. Kültürel dijital yaklaşım, koronavirüs sürecinde kullanıcılarda ve içerik çeşitliliğinde ciddi bir artış göstermektedir.

© Statista 2022

Şekil 2. Koronavirüs tahminleri: Kuzey Amerika ve dünya çapında Mart 2020 itibariyle Yıllık Tahmini Büyüme Hızı (statista 2020)
Kaynak : (URL 2)

‘‘Analistler Netflix’in Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada’daki abone tabanının 2019-2020 arasında yüzde 1,6 oranında büyüyeceğini tahmin etseler de koronavirüs salgınının SVoD tüketimi üzerindeki etkisi zaten görülebilir ve bir uzman UCAN bölgesindeki abone büyümesinin artık ulaşabileceğini öne sürdü. Yıllık %3,8. Uluslararası abone büyümesinin, önceki endüstri tahminlerine göre yüzde bir artışla yüzde 30,9’a ulaşması bekleniyor’’ (Statista, 2021). Vakaların artmasıyla birlikte gelen sokağa çıkma yasağı ile birlikte izleyici dijital ortamda film izleme yönelimindedir. Bu durum Netflix izleyicisinde ciddi bir artış sağlamaktadır. Bu bağlamda Netflix bu süreçte gücüne güç katarak büyüme hızını arttırarak devam etmektedir.

METODOLOJİ

Pandemi sürecinde yaşanan gelişmeler insanları teknolojiye daha bağımlı hale getirmiştir. Bu süreçte bireyler dijital yayıncılık yapan şirketlerden biri olan Netflix ve benzeri platformlara yönelmiştir. Bu çalışmada pandemi döneminde salgının yarattığı kaygı, korku, endişe gibi psikolojik nedenler ile bireylerin dijital platformlardaki salgın konulu filmlere ilgisi artmıştır.

Pandemi döneminde Netflix’te yayınlan Contagion ve Outbreak filmleri salgının etkisi ile dijital platformlarda en çok izlenen filmler arasına girmesi nedeniyle araştırma için seçilmiştir. Çalışmada örneklem olarak seçilen Contagion ve Outbreak filmleri nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Bu filmler dijital platformlardaki izleyici yorumları ele alınarak

izleyici üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Film ile ilgili yorumlara gelen beğeniler ise diğer kullanıcılar tarafından takip edilip beğenildiğini göstermektedir.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu çalışmada örneklem olarak belirlenen salgın konulu Contagion ve Outbreak filmlerinin dijital platformlardaki izleyici yorumları ele alınarak izleyici üzerindeki etkisinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Pandemi sürecinde bireylerin Netflix’ de en çok araştırdığı filmler salgınla ilgili olmaktadır. Bu iki salgın konulu film pandemi döneminde yeniden ilgi toplayarak Amerika Birleşik Devletleri’nde Netflix’te en popüler filmler arasına girdi (Webtekno). Yıllar öncesinde yayınlanmış ama pek ilgi görmemiş iki film pandemi döneminde bireylerde merak duygusu uyandırmış ve Netflix’te en çok izlenen filmler arasına girmeyi başarmış durumdadır. Bu bağlamda elde edilen bulgular ile filmler içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir.

Şekil 3. Netflix’de yayınlanan Contagion (Salgın) filmi
Kaynak: (URL 3)

CONTAGION

Film insan sağlığını tehdit eden bir salgını konu almaktadır. Çin’in Hong Kong ilinde bir yarasadan domuza ve insanlara bulaşmasını konu alan 2011 yapımı film solunum, temas yolu ile bulaşarak hızlı bir şekilde yayılması gibi benzer etkilerle yaşadığımız süreç ile benzerlik göstermektedir (Psikeart, 2020).

Bu film yayınlandığı dönemde göremediği ilgiyi 2020 yılında ortaya çıkan pandemi ile görmeyi başarmış bir yapımdır. Dijital platformlardan olan Netflix’de gündeme gelmeyi ve seyirci de merak duygusunu uyandırmayı başararak en çok izlenen filmler arasında yer almaktadır.

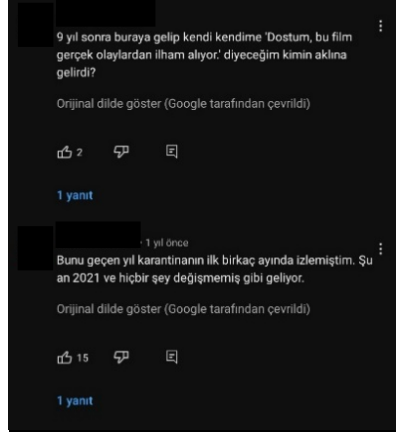

Şekil 4. Contagion Filmi Instagram İzleyici Paylaşımı.
Kaynak: (URL 4)

darrenmoviereviews Bulaşıcı, şu anda Netflix 'te en çok görüntülenen başlıklardan biri, tıbbi bir kriz sırasında korkunun yayılmasına ürpertici bir bakış sunar ve Steven Soderbergh' in konudaki etkili ele alması sayesinde, ilgi çekici ve korkutucu bir gerilim. Bu film Covid-19 salgını ile çok zamanlı ve filmdeki salgın gerçeklerinin mevcut küresel durumla ne kadar yakın olduğu korkutucu. Film salgın sırasında sivil yünden, sağlık görevlilerinden ve medyadan farklı bireyler takip ediyor ve böyle bir krizin çok ilginç bir bakış. Soderbergh, harika sinematografi ile hikayeyi destekliyor, nesnelere dokunan bireyler üzerinde birçok yakın çekim yapıyor ve izleyicilerde paranoya yaratmak için hastalığı yayıyor. Film harika bir oyuncu kadrosuna sahip, her yıldızın ekran zamanını alması gerçekten bir topluluk filmi ve Matt Damon, Gwyneth Paltrow, Marion Cotillard ve Kate Winslet gibi yıldızlar olduğunda, onlardan daha fazlasını ekranda istiyorsun. Filmde her biri harika, özellikle de tüm oyuncuların en musallat performansına sahip olan Paltrow. Ölümü çok korkutucu ve filmin geri kalanının tonunu belirliyor: Bu bir salgının Hollywood versiyonu değil, izleyicilerin hasta olduklarında nasıl davrandıklarını düşünmeleri için yapılmış gerçekçi ve rahatsız edici bir yaklaşım. Film hakkındaki tek şikayetim koşu zamanı, dürüst olmak gerekirse bir on beş ya da yirmi dakika daha uzun olabileceğini düşündüm. Bazı karakterlerin hikayelerinin yüzeyini hürdaya çevirmiş gibi hissettim, özellikle de filmin ikinci yarısında büyük ölçüde yokken Cotillard. Bazı kompo çizgilerini keşfetmek için biraz fazladan zaman bile olsa daha ilginç bir film varattırdı çünkü bu bir gerilim için harika bir konu.

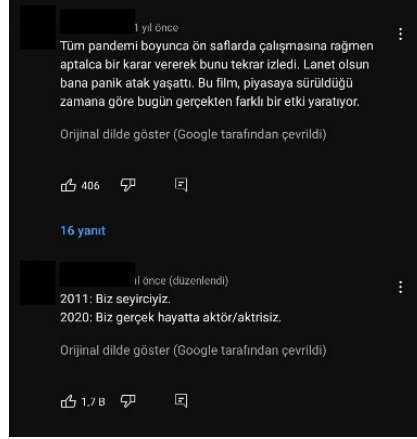
Şekil 5. Contagion Filmi Instagram İzleyici Yorumu.
Kaynak: (URL 5)

Film izleyicisi filmin gerilim, korku için harika bir film olduğunu aynı zamanda dikkat çekici olduğunu belirtmiş ve olumlu, olumsuz bazı eleştirilerde bulunmuştur.

Şekil 6. Contagion Filmi Youtube İzleyici Yorumu
Kaynak: (URL 6)

Film için yapılan yorumlarda bir izleyici şaşkınlığını ifade ederken, bir diğeri ise pandemiden itibaren durağan ve umutsuz bir durum yaşandığını belirtmektedir.

Şekil 7. Contagion Filmi Youtube İzleyici Yorumu
Kaynak: (URL 7)

Filmi izleyenlerin bazılarında panik atak etkisi yaratmasına rağmen merak uyandırması ve dikkat çekici olmasından kaynaklı olarak birden fazla izlenme sağlanmıştır. Yapılan 406 kullanıcı beğenisi de gösteriyor ki tekrar izleyenlerin sayısı artmaktadır. Bir diğer izleyici filmin çıkış tarihinde asıl izleyici olduğunu ancak şuan yaşanan pandemi döneminde o filmin asıl yaşayan başkarakterler olduğunu belirtmiştir.

Şekil 8. Contagion Filmi Youtube İzleyici Yorumu
Kaynak: (URL 8)

Filmi izleyen bir diğer kişi ise filmi izlerken gerildiğini söylerken, beğenen 15 kişinin de gerildiği söylenebilmektedir. Diğer izleyici yorumları ise filmi beğendiklerini dile getirmişlerdir.

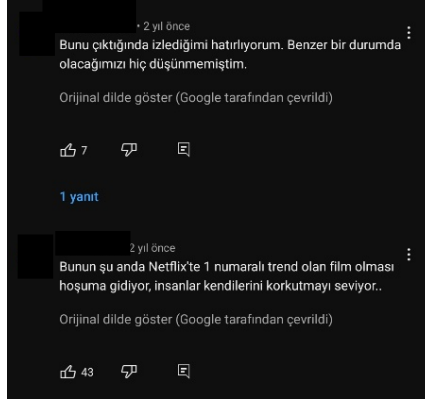
Netflix verilerine göre en çok izlenen filmler arasında pandemi döneminde salgın filmleri yer almaktadır. Sosyal medya ortamında yapılan yorumlar da göstermektedir ki bu dönemde izleyici yorumlarına baktığımızda salgın filmlerinin izlenmesinde artış gözlenmektedir. İzleyici pandemi döneminde yaşadığı filmler ile endişe, korku, şaşkınlık yaşamıştır. Contagion filmi birden fazla izleyerek salgın ile ilgili merak duygusunu azaltmaya ve rahatlamaya çalışmıştır.

OUTBREAK FİLMİ

Pandemi sürecinde dikkatleri üzerine çeken Outbreak (Salgın) filmi konusu nedeniyle en çok izlenen filmler arasında yer almaktadır. Salgın döneminde insanlarda merak uyandıran bu film Netflix'te çok izlenme olarak izleyiciyi etkilediği gözlemlenmektedir. 1995 yapımı bu film içeriğinde Kaliforniya'yı etkisi altına alan biyolojik virüsün olumsuz yönleri engellenmeye çalışılmaktadır.

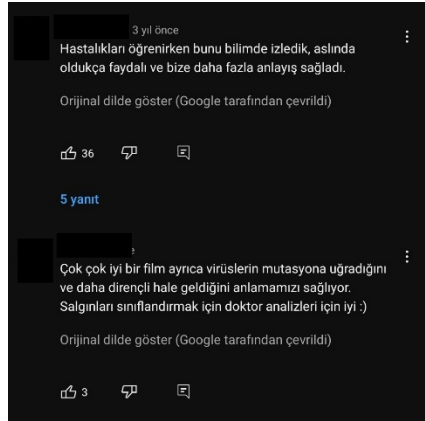

Şekil 9. Netflix'de Yayınlanan Outbreak Filmi
Kaynak: (URL 9)

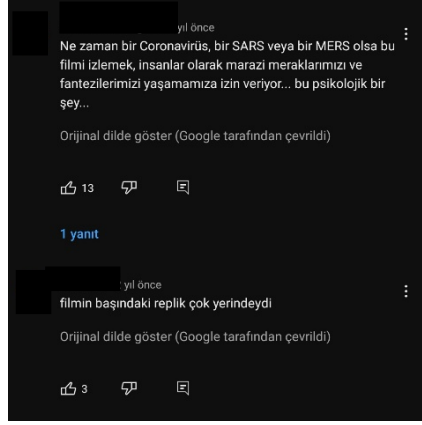
Şekil 10. Outbreak Filmi Youtube İzleyici Yorumu
Kaynak: (URL 10)

Bir izleyici, ilk çıktığı zamanlar filmi izlediğini ve şu an filmin konusunda geçen benzer bir salgını yaşayacağını düşünemediği için şaşkınlığını belirtmiştir. Aynı düşüncede olan 7 kişi beğenmiş bir yorum gelmiştir. Bir diğer izleyici filmin Netflix'te bir numaralı trend film olmasının hoşuna gittiğini belirtmiştir. Ayrıca izleyicilerin filmi bu süreçte trend listesine yerleştirmesiyle kendilerini korkutmayı sevdiğini belirtmiştir. Bu yoruma katılanlar 43 kişidir.

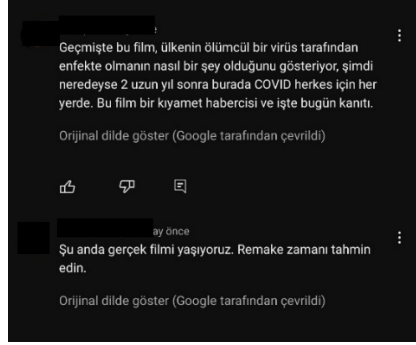
Şekil 11. Outbreak Filmi Youtube İzleyici Yorumu
Kaynak: (URL 11)

Film izleyicisi hastalıkları başka açıdan değerlendirerek hastalıkları bilimle öğrenerek fayda ve anlayış sağladığını belirtmiştir. Bir diğer yorum da ise çok iyi bir film olduğu belirtilmiş aynı zamanda virüslerin mutasyona uğradığını ve salgınları sınıflandırmak için iyi bir film olduğundan bahsetmiştir.

Şekil 12. Outbreak Filmi Youtube İzleyici Yorumu
Kaynak: (URL 12)

Film izleyicisi herhangi bir salgında bu filmi izlemenin hastalıklı meraklarımızı yaşamamıza izin verdiğini ve psikolojik bir durum olduğunu belirtmiştir.

Şekil 13. Outbreak Filmi Youtube İzleyici Yorumu
Kaynak: (URL 13)

Film izleyicisi geçmişte yayınlanmakta olan bir salgın filmi iken şu an ise 2 yıldır yaşanan gerçek bir salgını yaşadığımızı belirtmiştir. İzleyici yorumunda Outbreak filminin bir kıyamet habercisi olduğunu belirterek bu pandemi döneminin de kanıtı olduğunu belirtmiştir. Bir diğer izleyici yorumunda ise bu filmin aynısını şu an gerçek hayatta yaşadığımızı söylemiştir.

Salgın konulu ‘‘Outbreak’’ filmi izleyici üzerindeki etkisi büyüktür. Yorumlarda da belirtildiği gibi pandemi döneminde filmin Netflix’te trend listesinde olması izleyicinin hoşuna gitmekte aynı zamanda psikolojik açıdan izleyici etkilemiştir. İzleyicilerde endişe, merak ve korku, gerilim yaratmıştır. Buna rağmen izleyerek merak duygusunu gidermekte ve rahatlama sağlamaktadır.

SONUÇ

Günümüzde teknoloji sürekli gelişim göstermektedir. Pandemi ile birlikte evde kalmanın sorumluluk haline gelmesi ile kullanıcılar dijital platformlara yönelmiştir.

Bütün dünyayı etkisi altına alan pandemi küresel olarak olumsuz etki yaratmıştır. Bu süreçte salgının ilerlemesi ile birlikte Netflix’te salgın konulu sinema filmleri ortaya çıkmış ve en çok izlenenler arasında yer almıştır. Contagion ve Outbreak adlı salgın konulu filmler çok izlenerek dikkat çekmiştir. Olumlu biten bu iki film baskı, endişe içindeki bireylere olumlu etki sağlamaktadır. Contagion ve Outbreak adlı salgın konulu film izleyicilerinin yorumları içerik analizi yöntemi ele alınarak incelenmiştir. Bu yöntem,

film izleyicilerinin yorumları içerik analizi yöntemi ele alınarak incelenmiştir. Bu yöntem sonucunda izleyici üzerindeki etkisi belirtilmiştir. İzleyici üzerinde panik atak, endişe, korku, şaşkınlık, gerilim gibi farklı etkiler yaratırken aynı zamanda yaşanan salgınla ilgili merak duygusunu gidermiş ve rahatlama sağlamıştır. Seyirci bu filmler ile yaşanan salgını özdeşleştirip endişelerini azaltarak arınma yaratmıştır.

“Bu tür yapımlar bizlere kendi yaşamımızın veya virüse hassas olan sevdiğimizleri koruyabilmenin sorumluluğunu değil tüm insanlığın birbiri ile kenetlenerek herkesin birbirini koruyup kurtarabileceği hissiyatını ve sorumluluğunu yüklemektedir. Sağlık çalışanlarının canları pahasına mücadele ettiği bu süreçte evde kalanlar bu tür filmleri izleyerek filmlerin yarattığı ‘ Biz de işe yarıyoruz. Evde kalarak mücadeleye ortak olarak birlik olarak umudumuzu kaybetmeyerek hayat daha iyi hissedebiliyor ve böylece kaygı, korku kontrol edememe gibi salgın hisleri ve düşüncelerinde azalma sağlayabiliyorlar” (DHA, 2020). Bu bağlamda pandemi sürecinde insanların izlediği bu tür salgın konulu filmler izleyicide merak uyandırmaktadır. İzleyici bu süreçte bu tür filmleri izleyerek korku, endişe gibi duygu durumlarını en az indirgemeye çalışmaktadır. Filmlere teknoloji aracılığı ile ulaşarak süreci bu filmler üzerinden analiz eden izleyici bize ne gibi etkisi olur düşüncesi ile merak içerisine girmektedir.

Teknoloji sayesinde dijital dünya ile etkileşimin yüksek olması pandemi sürecinin daha rahat atlatılması ve endişelerimizi Netflix gibi dijital platformlardaki filmleri izleyerek önlemesi açısından önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda Netflix dijital yayıncılık alanında pandemi döneminde hem kendi gücünü ortaya koymakta hem de izleyicisine bu dönem de psikolojik açıdan ve eğlence bakımından sinema dünyası ile destek sağlayarak büyük katkı sunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Bazin A. (2011). *Sinema nedir?*. (İ. Şener, Çev.). Doruk Yayınları
- Bresson, R. (2011). *Sinematograf üzerine notlar*. (N. Güngörmüş, Çev.). Küre Yayınları.
- Doğan Haber Ajansı, (2020 15 Nisan). “Bu dönemde neden en çok salgın filmleri izliyoruz?”. <https://www.dha.com.tr/saglik-yasam/bu-donemde-neden-en-cok-salgin-filmleri-izliyoruz-1766059>
- Erkek, R. (2019). *Yeni medya teknolojilerinin film endüstrisine etkileri: Netflix örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Güngör, N.(2011). *İletişim, kuramlar, yaklaşımlar*. Siyasal Kitabevi.
- İstanbul Kültür Sanat Vakfı. (2020, 27 Nisan). *Pandemi Sırasında Kültür – Sanatın Birleştirici Gücü ve Alanın İhtiyaçları*. <https://www.iksv.org/tr/haber/iksv-den-yeni-bir-politika-metni-pandemi-sirasinda-kultur-sanatin-birlestirici-gucu-ve-alanin-ihtiyaclari>
- Leonhard, G. (2018). *Teknolojiye karşı insanlık*. (C. Akkartal, İ. Akkartal, Çev.) Siyah Kitap
- Ormanlı O. (2020). Türk film eleştirisinde dijital dönüşüm. Övür, A. (Ed.), *Korona günlerinde dijital toplum* (249-255) içinde. Der Yayınları.
- Randolph. M. (2020). *Netflix*. (M. Yılmaz, Çev.). Konu Kitap Yayınevi.
- Richter, F. (2021 21 Ocak). *Netflix 200 milyon dönüm noktasını geçti*. <https://www.statista.com/chart/3153/netflix-subscribers/>
- URL 1 28.10.2022 <https://www.statista.com/chart/3153/netflix-subscribers/>
- URL 2 28.10.2022 <https://www.statista.com/statistics/1105767/netflix-subscribers-coronavirus/>
- URL 3 02.11.2022 <https://www.netflix.com/ca/title/70185071>
- URL 4 02.11.2022 <https://www.instagram.com/p/B9-BwnjF69M/>
- URL 5 04.11.2022 <https://www.instagram.com/p/B9-BwnjF69M/>

URL 6 04.11.2022 <https://www.youtube.com/watch?v=w9dnbwoUY54>

URL 7 04.11.2022 <https://www.youtube.com/watch?v=w9dnbwoUY54>

URL 8 04.11.2022 https://www.youtube.com/watch?v=eC7G5Y5OxCg&t=195s_

URL 9 04.11.2022 <http://renovatiorecords.blogspot.com/2015/10/outbreak.html>

URL 10 05.11.2022 <https://www.youtube.com/watch?v=Y5povsMKfT4>

URL 11 05.11.2022 <https://www.youtube.com/watch?v=Y5povsMKfT4>

URL 12 05.11.2022 <https://www.youtube.com/watch?v=Y5povsMKfT4>

URL 13 05.11.2022 <https://www.youtube.com/watch?v=Y5povsMKfT4>

Üretmen Köksal, P. (2020 3 Kasım). ‘‘Salgın (Contagion)’’ Film Değerlendirmesi
<https://psikeart.com/etkinlikler/salgin-film-degerlendirmesi/>

Yengin D. (2012). *Dijital oyunlarda şiddet*. Beta Yayınları.

Yengin D. (2014). *Yeni medya ve dokunmatik toplum*. Der Yayınları.

Yengin, D. & Bayrak, T. (2017a). *Sanal Gerçeklik – VR*. Der Yayınları.

Yengin D. (2017b). *İletişim çalışmalarında araştırma yöntemleri ve uygulamaları*. Der Yayınları.

Webtekno (t.y.). *25 yıl önce çıkan salgın filmi, Netflix'te en popüler yapımlar arasına girdi*.
<https://www.webtekno.com/salgin-netflix-en-populer-yapimlar-arasina-girdi-h87845.html>